

Historieglimt 172

Agnar Myklebust fra Lademoen

Søndag 12. september 1915 ble en liten gutt døpt i Lademoen kirke. Han ble innført i kirkebøkene som den døyte nummer 168 det året. Klokke og prest førte den gangen hver sin kirkebok så vi finner altså to innføringer av Agnars dåp. Det er to selvstendig innførsler, men det meste er selvsagt likt. Begge forteller at gutten ble født 8. august 1915, at han var født i ekteskap, at foreldrene var musikkersjant Ole Elias Myklebust og hustru Emma, født Ramfjord, at faren var født i 1885 og moren i 1890 og at familien bodde i Villa Blomsterlien i Strinda. Faddere var fisker Karl Myklebust og hans hustru Kristianna og kontorist Nils Ramfjord og Gunhild Ramfjord. Det var vel guttens to par besteforeldre. De to innførslene i kirkens bøker har noen få ulikheter. Viktigst er at klokkeren skriver guttens navn for Annar. Ministerialboken, prestens bok, har en tilføyelse i 1944 om at gutten den 18. mars 1944 fikk bevilling til å anta Mykle som slektsnavn. Det skal være usagt om han senere søkte om å få bytte Mykle med Bust som etternavn, men hans sønn Arne har Bust som mellomnavn.

Villa Blomsterlien er Innherredsveien 89 og ble kjøpt året i forveien av Ole Elias Myklebust. Den gangen var det vanlig at kvinnene fødte hjemme med hjelp av en lokal jordmor. I følge byleksikonet ble han født i Nedre Møllenbergs gate 44a; muligens en av de mange små private fødselsstuene. Lille Agnar skulle bo i Villa Blomsterlien sine første fem leveår. Selv om vi husker lite fra våre fem første år så er det viktige år i et menneskeliv. De første leveårene i et varmt og kjærlig familiefellesskap kan være bestemmende for hele livet. Likeledes kan vanskelige barndomsår skape store problemer senere. I novellen «Flodhest på parnasset» forteller Mykle selv om starten på sitt liv: *«Jeg kom til verden som en kongesønn, alt var gjort rede til min ankomst; min far hadde snekret min seng, min mor hadde foret den med dun og silke. Jeg var ytterst velskapt, jordmoren ... hvisket til min mor: En premiegutt.»* I tillegg kunne han fortelle at klokkene i Lademoen kirke ringte da han var født! Den kommende forfatteren kunne nok trenge mye selvtillit og dette var en god start. Et gammelt ord sier: Barnet er mannens far. I stedet for å henvise til hva barnepsykologer forteller om barndommens betydning, skal vi sitere hva en annen betydelig nordmann har skrevet. Det er Henrich Steffens født i Stavanger i 1773 og oppvokst i Trondhjem til sitt syvende år da familien flyttet til Danmark. Han ble en av grunnleggerne av mineralogien. *«Jeg kunde raabe høit af Fryd naar jeg fant et reent, hvidt, gjennemsigtigt Qvarts ved Bredden af Havet. Det bragte mig Hilsener fra det fjerne Fødeland; dette selv syntes mig, fordi jeg var født i dets Fjelde, at tilhyle Mysteriet ved min Tilværelse»*. Denne begeistringen ved stein bevarte han hele livet og ble en berømt mineralog.

Etter å ha bodd i Innherredsveien 89 fra 1914 til 1920, bodde familien et par år i Øvre Møllenberg gt. 66. Fra 1922 til 1929 bodde den i Elvegården, Klostergata 72, en rød trebygning som ble kalt for den røde rubin. Videre bodde familien slik: Elgeseter gate 15 1929-1934, Helmer Lundgreens gate 2 1934-1935 og i Jonsvannsveien 21 1935-1940. Agnar gikk på Kalvskinnet skole og senere på Trondhjems Handelsgymnasium ikke langt unna. Han skal ha vært en våken og flink elev. Etter eksamen ble han hjelpelærer ved skolen og senere hjalp rektor ham til å bli bestyrer ved en handlesskole nordpå. Mykles biografi er særlig viktig fordi hans bøker i stor grad er bygd på egne opplevelser.

Forfatterskapet begynte i 1948 med novellesamlingen «*Taustigen*». I 1951 kom «*Tyven, tyven skal du hete*» og i 1952 «*Jeg er like glad jeg, sa gutten*». De to selvbiografiske romanene «*Lasso rundt fru Luna*» (1954) og «*Sangen om den røde rubin*» (1956) vakte større oppmerksomhet. De fikk stort salg i hele Norden godt hjulpet av den følgende rettssaken. Også etter 1957 publiserte Mykle flere bøker. I 1958 kom «*Kors på halsen*», i 1965 kom «*Rubicon*» og i 1967 «*Largo*». Sistnevnte bok har som et motto et Goethe-sitat som kan oversettes slik: «*Gud alene kan vite hvor store skritt sjelen må ta for å nå sitt rette fellesskap og hjemstedet for fullkommenheten og for det høyere vesens vennskap.*» Kanskje kan sitatet tolkes som at Mykle følte seg uforstått. Han ble taus i mange år og skrev for skrivebordsskuffen. En rekke manuskripter er publisert etter hans død 14. januar 1994.

Myklesaken ble betegnelsen på rettssakene som fulgte i kjølvannet av boken «*Sangen om den røde rubin*». Saken fikk store konsekvenser for forfatteren enda han ble frifunnet. Saken startet på en pussig måte. Det begynte med et anonymt brev av 21. januar 1957 skrevet til Kirke- og undervisningsdepartementet. Det var undertegnet «Skadelidende». Hun mente at hun var omtalt i boken og at andre også så det slik. Det var blitt en belastning for henne. Brevet ble sendt til Oslo kriminalpoliti via Justisdepartementet, Riksadvokaten og Statsadvokaten i Oslo. Den 25. februar 1957 sendte Oslo politikammer brevet etter ordre fra Riksadvokaten til Oslo byrett. Det ble tatt ut tiltale både mot Gyldendal forlag og forfatteren fordi boken ble funnet å ha lovstridige sexskildringer og for bruk av levende modeller. Saken vakte stor oppmerksomhet. Oslo byrett frifant Mykle 10. oktober 1957, men boken ble konfiskert og forbudt. I Høyesterett ble både forfatter og forlag frifunnet. Myklesaken er blitt stående som en viktig milepæl i kampen for ytringsfriheten. Den eldre bluferdighet ble satt til side også i litteraturen.